

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Marek Michalak

Warszawa, 4 sierpnia 2009 roku

ZEW/500/12- 1/2009/ESn

Pani
Ewa Kopacz
Minister Zdrowia

Przepraszam Pani Minister,

eksperci w dziedzinie nowotworów skóry już od kilku lat intensywnie zajmują się problematyką wpływu promieniowania UV na skórę. Opalanie się w solarium Międzynarodowa Agencja Badania Raka umieściła w kategorii najbardziej rakotwórczych czynników. Badacze przekazali wyniki swoich badań Światowej Organizacji i Zdrowia, rekomendując popularyzowanie zdobytej wiedzy. Dowodzą one, że u osób korzystających z solarium przed trzydziestym rokiem życia prawdopodobieństwo zachorowania na czerniaka (najbardziej złośliwy nowotwór skóry) jest o 75% wyższe.

Powszechnie zjawisko nadmiernej dbałości nastolatków o utrzymywanie intensywnej opalenizny stanowi jednocześnie regularne narażanie się młodych ludzi na wzmożoną ekspozycję promieni UV. Ze względu na szczególną wrażliwość ich skóry na promieniowanie ultrafioletowe, generowane przez lampy w solarium, młodzi ludzie powinni być otoczeni wyjątkową ochroną i opieką profilaktyczną.

W reakcji na informacje statystyczne, dotyczące wzrostu zachorowań na raka skóry, niektóre kraje wprowadziły (lub są na etapie wdrożenia) ograniczenia w korzystaniu z łóżek solaryjnych przez dzieci do 18 roku życia.

W związku z powyższym, na podstawie art. 10 a ust. 1 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. Nr 6, poz. 69 z późn. zm.), bardzo proszę Panią Minister o zajęcie stanowiska w sprawie oraz stworzenie niezbędnych uregulowań prawnych, chroniących zdrowie i życie dzieci.

z wyrazami szacunku
Marek Michalak,

MINISTER ZDROWIA

Warszawa,2009-08-17.....

MZ-MD-073-232-1/KC/09

Pan

Marek Michalak

Rzecznik Praw Dziecka

W odpowiedzi na wystąpienie z dnia 4 sierpnia 2009 r., znak: ZEW/500/12-1/2009/ESn, dotyczącego problematyki wpływu promieniowania UV na skórę, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień.

Pragnę poinformować, że dotąd, w Ministerstwie Zdrowia nie rozpatrywano problemu wpływu solariów na stan zdrowia osób, w tym poniżej 18 roku życia. Nie planowano również ustawowego zakazu korzystania z solariów w odniesieniu do tej populacji.

Światło słoneczne zostało podzielone przez naukowców, ze względu na jego różne oddziaływanie na człowieka na kilka zakresów, tak więc promieniowanie ultrafioletowe to tylko jeden z tych zakresów, który ma najistotniejszy wpływ na naszą skórę i proces opalania. Do powierzchni Ziemi dociera promieniowanie ultrafioletowe z zakresu 280-400 nm ("nm" to nanometry-jednostka długości w tym wypadku fal świetlnych).

Promieniowanie ultrafioletowe dzieli się na trzy rodzaje:

- **UVC - 200-280 nm** - Ten rodzaj promieniowania jest prawie całkowicie pochłaniany przez warstwę ozonową atmosfery, otaczającą kulę ziemską, tak więc promienie UVC nie występują w świetle słonecznym docierającym do powierzchni Ziemi. promieniowanie UVC wykorzystuje się na przykład w warunkach laboratoryjnych do sterylizacji czyli odkażania i zabijania chorobotwórczych mikroorganizmów jak np. bakterii.

- **UVB - 280-320 nm** - Stanowi ono 5 % całego promieniowania ultrafioletowego docierającego do powierzchni Ziemi. To ono jest odpowiedzialne za pojawianie się rumienia i oparzeń słonecznych, a także powoduje pigmentację czyli efekt opalanej skóry.

UVA - 320-400 nm.

Promieniowanie UVA stanowi 95 % całego promieniowania ultrafioletowego docierającego do powierzchni Ziemi. Nie powoduje powstawania rumienia i poparzeń, natomiast powoduje pigmentację skóry czyli opaleniznę oraz jak się okazało w ostatnim czasie to ono jest głównie odpowiedzialne za tzw. fotostarzenie się oraz zmiany nowotworowe skóry.

Panujące ogólne przekonanie, że korzystanie z tzw. solariów jest bezpieczne - jest oczywiście bezpodstawne. Wielokrotne korzystanie w ciągu roku z łóżek do opalania przyczynia się do nasilenia procesów przedwczesnego starzenia skóry, występowania raków skóry czy czerniaka. Obecnie uznaje się, że promieniowanie UVA, którego dawki ulegają kumulacji jest równie szkodliwe jak UVB. Niebezpieczny jest rodzaj uzależnienia młodych ludzi od korzystania z solariów zwany tanoreksją. Szkodliwość solariów nie zależy od wieku osób korzystających z tych urządzeń - skóra uzyskuje pełną dojrzałość w wieku 3-5 lat i nie różni się budową od skóry dorosłego człowieka - ale od pochłoniętych dawek promieniowania UV, a więc od częstości naświetlań czasu tych naświetlań, a także od fototypu skóry (podatność osobnicza). Ze względu na fakt, iż ok. 10% populacji Europy i Ameryki Północnej masowo korzysta z solariów - Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) opracowała zalecenia dotyczące korzystania z tych urządzeń, a wśród przeciwwskazań wymienia się między innymi wiek poniżej 18 roku życia.

Na podstawie danych zawartych w artykule Beaty Lisowskiej pt. *"Kwalifikacja chorych na czerniaka"*, publikowanego w *Pulsie medycyny* Nr 14/111 w dniu 15 czerwca 2005 r. należy stwierdzić, że czerniak – nowotwór złośliwy - jest jednym z najrzadziej występujących nowotworów skóry (4%), ale wśród nich jest najniebezpieczniejszy. Autorka pisze w swoim artykule, że *w przedziale wieku 25-35 lat, czerniak - to najczęstszy nowotwór, na który chorują kobiety*. Należy przez to rozumieć, że wśród wszystkich zachorowań na nowotwory, w tym przedziale wiekowym u kobiet, najczęściej występują czerniaki. Interpretując dane epidemiologiczne, należy też mieć na uwadze coraz skuteczniejsze nowe metody diagnostyczne i w związku z tym większą wykrywalność nowotworów skóry w porównaniu z wcześniejszymi okresami (*w ciągu ostatnich 40 lat*).

Z przedstawionych powyżej faktów wynika, że nie można kojarzyć występowania zachorowań na czerniaka skóry wyłącznie z opalaniem w solariach. Jak wiadomo, zachorowania na czerniaka mogą być spowodowane, między innymi, po prostu ekspozycją na słońce.

Zasady racjonalnego korzystania z solariów opracowane przez WHO mówią, że:

- nie zaleca się korzystania z solariów osobom z fenotypem I lub II,
- z licznymi znamionami barwnikowymi na skórze,
- z dużą ilością piegów,
- z oparzeniami słonecznymi w dzieciństwie,
- nie powinny także opalać się w solarium osoby poniżej 18 roku życia, ze stanami przednowotworowymi lub nowotworami skóry, ze skórą uszkodzoną przez słońce, przyjmujące leki uwrażliwiające na promieniowanie UV.

WHO zaleca, aby osoby korzystające z solarium podpisywały druk świadomej zgody na naświetlanie,.

Analizując problem skutków korzystania z solariów należy stwierdzić, że z jednej strony należy rozważyć fakt niedostatecznego uświadomienia rodziców o szkodliwości nadmiernego i niekontrolowanego korzystania ze sztucznych (solaria) jak i naturalnych (słońce) źródeł promieni UV, a z drugiej - brak jest wiarygodnych informacji, czy osoby obsługujące solaria posiadają na ten temat odpowiedni zasób wiedzy potwierdzony stosownym dokumentem.

Celowym jest zatem podjęcie działań prowadzących do zmniejszenia ryzyka wynikającego nadmiernego korzystania z solarium przede wszystkim przez odpowiednie działania informacyjne zarówno wśród młodzieży jak i wśród rodziców i położenie nacisku na zagadnienia skutków naświetlania promieniami UV w edukacji zdrowotnej młodzieży szkolnej realizowanej w ramach zajęć szkolnych.

Koniecznym jest również przeanalizowanie możliwości wpływu na odpowiednie przygotowanie osób prowadzących solaria, ich znajomość przeciwwskazań i możliwych skutków ubocznych naświetlań promieniami UV. Działania takie zostaną podjęte przez Ministra Zdrowia.

Aktualnie, w Ministerstwie Zdrowia nie planuje się przygotowania aktu prawnego zakazującego korzystanie z solariów osobom, które nie ukończyły 18 roku życia.

z *P. Szwedziński*

Z upoważnienia
MINISTRA ZDROWIA
PODSEKRETARZ STANU
Cezary Rzemek